

Velikonoce jsou reálně (opět) nejlevnější v historii

Autor: Vít Hradil, hlavní ekonom CYRRUS

- Česká inflace je právem v centru veřejné i mediální pozornosti
- Výroky o „největší drahotě v historii“ ovšem postrádají patřičný kontext
- Na příkladu Velikonoc ilustrujeme, že reálná kupní síla Čechů je naopak historicky nejvyšší
- Podle našich výpočtů byly Velikonoce 2014 pro Čechy o zhruba 56 % dražší, než ty letošní
- Konkrétně například vejce pak byla v roce 2012 o závratných 177 % nedostupnější, než nyní

Cenovky klamou

Smyslem této publikace v žádném případě není zlehčovat situaci, ve které se česká ekonomika a její občané aktuálně nacházejí. Pro několik celých generací Čechů zněly pojmy jako pandemie či válka spíše jako hesla z rejstříku učebnic dějepisu. Málokdo si asi dokázal představit, že dvacátá léta 21. století obě tyto hrozby zhmotní přímo na evropském kontinentu. Kromě lidského utrpení **tyto události přirozeně negativně ovlivňují i ekonomiku.**

Patrně nejhmatatelnějším důsledkem nepodařeného začátku desetiletí se v Česku z ekonomického pohledu prozatím stala inflace – tedy růst cenové hladiny či zdražování. Ta v březnu roku 2022 dosáhla tempa 12,7 % meziročně a byla tak nejrychlejší od roku 1998. Takto silná inflace má pochopitelně mnoho negativních důsledků jak na úrovni makroekonomické, tak pro konkrétní – obzvláště pak nízkopříjmové – domácnosti a jednotlivce.

Jako každá podobně závažná socioekonomická událost, i nebývale silná inflace oprávněně přitahuje pozornost v celém veřejném prostoru. Kromě racionálních diskuzí pak spouští i spíše emotivní a nezřídka zkreslující reakce. Právě fenomén inflace k podobným zkratkám přímo vybízí, jelikož má ze své podstaty negativní podtón. Zdražování, tedy nutnost vydat více peněz za stejné množství zboží, zákonitě působí nepopulárně, a při umném podání pak přímo děsivě. Mediální prostor se tak při každé příležitosti, která je nějak spjata s nakupováním, plní varováními o historicky nejdražších Dušičkách, Vánocích, Novém roce a všem ostatním. Ano, i letošní Velikonoce budou z pohledu celkové cenové hladiny „nejdražší v historii“. Totéž ostatně platilo i o všech

předchozích Velikonocích. Každoroční růst cenové hladiny je v západním světě nejen naprosto běžným jevem, ale je dokonce i explicitním cílem centrálních bank. **Pohledem na cenovky v obchodech ovšem nezjistíme, zda Češi skutečně chudnou či bohatnou.** Informační hodnota cenovky bez kontextu je nulová. Cílem této analýzy je dodat letošním českým Velikonocům právě tento kontext.

Velikonoční nákupní košík v průběhu času

Pro posouzení „velikonoční drahoty“ **jsme sestavili modelový nákupní seznam**, který by mohl přibližně simulovat nákup české rodiny o čtyřech členech v přípravě na velikonoční svátky. Nákup jsme omezili na položky, jejichž cenu konzistentně sleduje Český statistický úřad, a máme tak informace o jejich cenovém vývoji v čase. Tento seznam, který uvádíme v tabulce na konci této publikace, pochopitelně neodráží realitu dokonale, a bude se v jednotlivých českých domácnostech více či méně lišit.

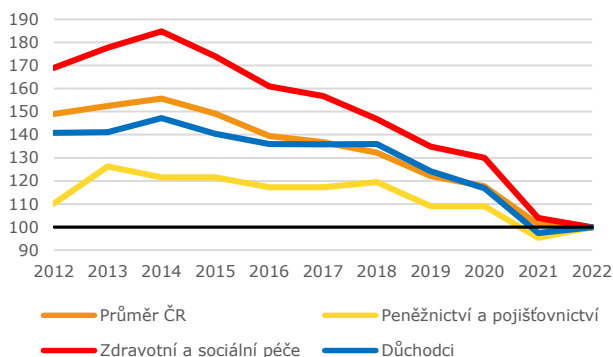
Náš velikonoční nákupní košík bylo možné v březnu roku 2022 pořídit za 2107 Kč, zatímco v roce 2012 pouze za 1967 Kč. Svého cenového vrcholu ovšem překvapivě nedosáhl v letošním roce „pandemické-válečné-Babišovi-Fialovi“ či jakékoliv jiné „drahoty“, nýbrž v roce 2020, kdy stál 2195 Kč. Hypotéza o rekordně drahých Velikonocích tak naráží již při letmém srovnání samotných cenovek. **Pro vyčíslení skutečné „drahoty“, je ovšem nutné zohlednit i kupní sílu samotných zákazníků, tedy Čechů.**

Nejaktuálnější informace o průměrné české mzdě pochází od Českého statistického úřadu a vztahuje se k 4. čtvrtletí roku 2021. Tehdy podle statistiků dosáhla 40 135 Kč. Pro účely této analýzy bylo ovšem zapotřebí získat odhad mezd i pro období Velikonoc 2022. Česká národní banka ve své aktuální prognóze počítá pro první kvartál letošního roku s meziročním růstem průměrné mzdy o 9,2 %. Pro celou Českou republiku jsme tak použili tento odhad a vycházeli jsme z něj i pro odhad mezd v jednotlivých sektorech ekonomiky. U nich jsme předpokládali, že se na průměrném mzdovém růstu budou podílet stejným poměrem, jako tomu bylo v uplynulém desetiletí. **Celorepubliková průměrná mzda v období těsně před Velikonocemi 2022 nám tak vychází na 38 531 Kč**, zatímco v roce 2012 se nacházela jen těsně nad 24 tisíci.

S odhadem ceny velikonočního nákupu a průměrné mzdy pro období 2012-2022 (ve všech případech používáme březen pro ceny a první kvartál pro mzdy), jsme následně schopni vyčíslit zátěž, kterou Velikonoce představují pro Čecha pobírajícího průměrnou mzdu. V letošním roce „ukousl“ velikonoční nákup z průměrné mzdy 5,47 %. Pro větší přehlednost budeme předchozí roky srovnávat právě s aktuálním rokem 2022. **Zajímá nás tedy, o kolik**

větší či menší zátěž představovalo uskutečnění velikonočního nákupu pro rozpočet průměrného Čecha, ve srovnání s rokem 2022. Výsledky ukazují Graf 1.

Graf 1: Reálná velikonoční „drahota“ v ČR (2022=100)



Zdroj: ČSÚ, MPSV, CYRRUS

Podle našich výpočtů **zažívá průměrný Čech v roce 2022 nejlevnější Velikonoce svého života.** Svůj velikonoční nákup dokáže uskutečnit za zmiňovaných 5,47 % své měsíční mzdy. Jen těsně si tak polepšil oproti roku 2021, kdy ho stejný nákup vyšel na 5,53 % jeho mzdy. Nejdražší Velikonoce ve sledovaném období nastaly v roce 2014. Tehdy průměrného Čecha stejný nákup stál 8,52 % výplaty, a oproti letošku tak jeho peněženku zatížil o 56 % výrazněji. Právě tuto hodnotu (156 %) zobrazuje Graf 1.

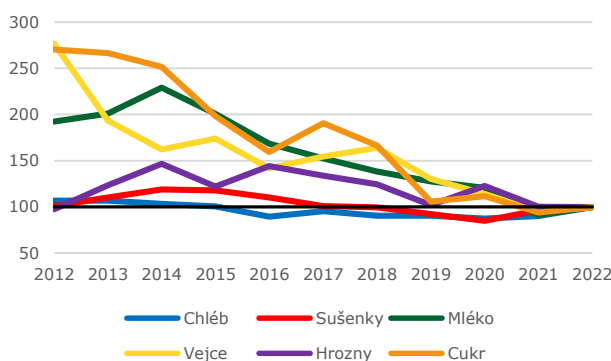
Pro zajímavost jsme kromě průměrného Čecha do grafu zahrnuli i další skupiny obyvatel. Jako první nás zajímalo, kdo si letošní Velikonoce může pochvalovat jako vůbec nejlevnější oproti své situaci před deseti lety. Podle dat jsou touto skupinou zaměstnanci ze **Zdravotní a sociální péče**¹, pro které byly Velikonoce 2014 o závratných 85 % nákladnější záležitostí, než jsou ty letošní. Na opačném konci žebříčku nalezneme pracovníky v **Peněžnictví a pojišťovnictví**, kteří své nejdražší Velikonoce zažili v roce 2013, ovšem i tehdy pro ně byly „pouze“ o 26 % dražší, než jsou nyní. Kromě zaměstnanců jsme do srovnání zařadili i české **Důchodce**, kde jsme pochopitelně namísto průměrné mzdy použili průměrný důchod. I pro české seniory platí, že jejich nejdražší Velikonoce nastaly v roce 2014, kdy je nákup zatížil o 47 % razantněji, než v roce 2022.

Jediným momentem, kdy některé ze sledovaných skupin mohly prohlásit své velikonoční nákupy za levnější, než jsou nyní, byl rok 2021, a to pro pracovníky v Peněžnictví a pojišťovnictví a také pro

Důchodce. Velikonoční nákup jim tehdy „ukouzl z výplaty“ o 4,7 % respektive 2,6 % méně, než dnes.

Pro bližší pochopení toho, **které položky našeho velikonočního nákupu prošly ve sledovaném období nejdynamičtějším vývojem,** nabízíme Graf 2. Ten byl sestaven podobným způsobem, jako ten předchozí. Pro každou položku z našeho seznamu jsme spočítali, jak nákladné bylo její pořízení vzhledem ke mzdě průměrného Čecha, v jednotlivých letech. Následně jsme opět použili rok 2022 jako srovnávací základnu, a do grafu zanesli rozdíl v „drahotě“ oproti tomuto roku.

Graf 2: Reálná velikonoční „drahota“ v ČR (2022=100)



Zdroj: ČSÚ, CYRRUS

Pro přehlednost Graf 2 zahrnuje pouze šest položek seznamu. Rozhodli jsme se do něj vložit tři položky, jejichž ceny se od roku 2012 do letoška vyvíjely nejpříznivěji, a tři, které naopak nejméně příznivě. Jedinou položkou na celém seznamu, která průměrného Čecha v roce 2012 zatížila méně, než v roce 2022, se staly **Hrozny stolní**, které z průměrné výplaty tehdy odebraly o 2,6 % méně, než nyní. Vše ostatní bylo v roce 2012 vůči průměrné mzdě nákladnější. **Sušenky slepované nemáčené** o 0,8 %, **Chléb konzumní** o 6,9 % a **Mléko polotučné trvanlivé** o 92,2 %. Mezi nedostížitelné „šampiony“ na našem seznamu se dostal **Cukr krystalový**, jehož „drahota“ byla v roce 2012 o drtivých 170,3 % tíživější, a absolutním vítězem je pak tematicky příhodně **Vejce slepičí čerstvé**, které naše peněženky v roce 2012 vysávalo o 176,8 % rychleji, než dnes.

Závěr

Inflaci, která má kořeny v období koronavirové pandemie a je dále přizívována válečným konfliktem na Ukrajině, je v Česku oprávněně věnována mimořádná pozornost. **Jedná se o nebezpečný fenomén jak pro celou ekonomiku, tak i pro**

¹ Právě data z tohoto sektoru jsou zkreslena nedávnými výplatami pandemických bonusů. Jeho první místo ve „zlevnění“ ovšem podle nás přesto platí.

jednotlivé domácnosti. Ve veřejné diskusi se ovšem s pojmy jako „drahota“ podle nás operuje místy až příliš uvolněně a bez dostatečného kontextu. Na příkladu široce diskutované „velikonoční drahoty“, jsme se pokusili ukázat, že pro vyhodnocení skutečného tempa poklesu kupní síly obyvatel je nutné vždy přihlížet kromě samotných cen i ke druhé straně stejné mince, tedy k příjmům. Zároveň je vhodné při posuzování cenového vývoje zohledňovat i vývoj historický.

Podle našich výpočtů **jsou Velikonoce 2022 pro průměrného Čecha reálně nejlevnější, nikoliv nejdražší, v historii.** Zatímco v roce 2022 vynaloží průměrný Čech na náš modelový velikonoční nákup 5,47 % své mzdy, ve všech deseti předchozích letech to bylo více. Nejdražším pak byl rok 2014, kdy stejný nákup z průměrné mzdy „ukousl“ 8,52 %. Podobným vývojem kromě „průměrného Čecha“ procházely i jednotlivé skupiny zaměstnanců. S přihlédnutím k tomuto závěru pak není překvapením, že se „drahota“ snižovala i u drtivé většiny samotných položek na velikonočním nákupním seznamu. Vzhledem k velikonoční tématice této publikace je až symbolické, že podle našich výpočtů jsme se „drahoty“ nejlépe zbavili u čerstvých vajec, která v roce 2012 oproti dnešku představovala pro Čechy o závratných 176,8 % výraznější finanční zátěž.

Modelový velikonoční nákupní seznam

Pšeničná mouka hladká	2 kg
Chléb konzumní krmínový	1 kg
Pečivo pšeničné bílé	1 kg
Sušenky slepované nemáčené	0,5 kg
Piškoty dětské světlé	250 g
Šunkový salám	0,3 kg
Papriková klobása	0,5 kg
Poličan	0,3 kg
Mléko polotučné trvanlivé	3 l
Smetanový jogurt ovocný	600 g
Eidamská cihla	0,4 kg
Hermelín	0,2 kg
Tvaroh měkký konzumní	0,25 kg
Tradiční pomazánkové	0,2 kg
Vejce slepičí čerstvá	30 ks
Máslo	0,5 kg
Olej rostlinný	1 l
Jablka konzumní	1 kg
Hrozny stolní	0,5 kg
Konzumní brambory	2 kg
Cukr krystalový	1 kg
Čokoláda mléčná tabulková	500 g
Kakaový prášek	100 g
Nealkoholický nápoj s ovocnou příchutí	6 l
Tuzemský tmavý (Tuzemák)	0,5 l
Vodka jemná	0,5 l
Pivo výčepní, světlé, lahvé	7,5 l
Hovězí maso přední s kostí	0,5 kg
Vepřová krkovice	1 kg
Kuřata kuchařská celá	2 kg
Nakládané zelí	1 kg
Mrkev	1 kg
Květák bílý celý	1 ks

Upozornění

Dokument byl zpracován společností CYRRUS, a.s., obchodníkem s cennými papíry, se sídlem Brno, Veveří 111 (dále jen „společnost“). Společnost je členem Burzy cenných papírů Praha, a.s. a Frankfurt Stock Exchange (FWB) – Deutsche Börse. Společnost podléhá regulaci a dohledu České národní banky. Dokument je určen pouze pro reklamní účely a nebyl vytvořen za účelem komplexního průvodce investicemi. Poskytuje pouze krátký přehled o jednom z investičních produktů v současné nabídce. Dokument nenahrazuje odborné poradenství k finančním nástrojům v něm uvedeným, ani nenahrazuje komplexní poučení o rizicích. Dokument je určen výhradně pro počáteční informační účely a společnost důrazně doporučuje investorům podstoupit investiční a/nebo právní a/nebo daňové poradenství před tím, než učiní investiční rozhodnutí. Informace obsažené v tomto dokumentu nelze považovat za radu k jednotlivé investici, ani za daňovou nebo právní radu. Pokud se v dokumentu hovoří o jakémkoliv výnosu, je vždy třeba vycházet ze zásady, že minulé výnosy nejsou zárukou výnosů budoucích, že jakákoliv investice v sobě zahrnuje riziko kolísání hodnoty a změny směnných kursů a že návratnost původně investovaných prostředků ani výše zisku není, pokud v textu dokumentu není uvedeno jinak, zaručena. Investoři mohou získat při prodeji uvedeného investičního nástroje před datem splatnosti nebo při splacení investičního nástroje částku nižší než částku investovanou. Potenciální ztráta je omezena na původně investovanou částku. Informace jsou založeny na hrubé výkonnosti před zdaněním. Tento dokument obsahuje příklady vytvořené na základě analýzy scénářů vývoje podkladových instrumentů. Očekávání a predikce analytiků a strategií nejsou spolehlivým indikátorem budoucího vývoje tržního kurzu dotčených investičních nástrojů.

Příklady jsou založeny pouze na hypotetických předpokladech a neumožňují jakýkoli závěr o budoucím vývoji ceny investičního nástroje. Zdanění je závislé na osobních poměrech každého investora a podléhá zákonným předpisům a dohledu příslušných úřadů. Tento dokument byl připraven s náležitou a patřičnou pečlivostí a pozorností, společnost však neposkytuje garance či ujištění, ať výslovné nebo předpokládané, o jeho přesnosti, správnosti, aktuálnosti nebo úplnosti. Z informací v tomto dokumentu není možné odvozovat žádná práva ani povinnosti. Informace o společnosti a podrobné informace o pobídkách a sřtřech zájmů naleznete na www.cyrrus.cz v sekci O společnosti. Tiskové chyby vyhrazeny. Obsah dokumentu je chráněn dle autorského zákona, majitelem autorských práv je společnost. Společnost zakazuje zveřejnění a šíření dokumentu bez jejího písemného souhlasu. Společnost nenes odpovědnost za šíření nebo uveřejnění dokumentu třetími osobami.

Uzávěrka statistických dat: 12. 4. 2022

Investujte. CYRRUS

V roce 1995 jsme se vydali na cestu brokera. 25 let obchodujeme s cennými papíry, staráme se o své klienty, reagujeme na dění ve světě a rozvíjíme se. Díky tomu vám můžeme přinášet stále nové služby a inovativní možnosti investování. Jsme CYRRUS.

[Logo ke stažení](#)

[Obecné fotografie](#)

Název společnosti
píšeme velkými
písmeny a
neskloňujeme.

Vyslovujeme
[CYRRUS].

WWW.CYRRUS.CZ



Vít Hradil
Hlavní ekonom CYRRUS

277 021 816
vit.hradil@cyrrus.cz

[Fotografie](#)



Ing. Anna Píchová
Vedoucí analytického oddělení CYRRUS

538 705 765
anna.pichova@cyrrus.cz

[Fotografie](#)



Tomáš Pfeiler, CFA
Portfolio manažer CYRRUS

277 021 819
tomas.pfeiler@cyrrus.cz

[Fotografie](#)